

Empeı̇yalizme ve kapitalizme karşı savaşmayı uygun gören bir doktrini izleyen insanlarız.

SÖMÜRÜCÜLÜĞE KARŞI

SAVAŞ

HAFTALIK TOPLUMCU GAZETE

Yıl : I Sayı : 20 16 Mart 1966 Fiatı : 50 Kuruş

Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni: ATTİLÂ AŞUT
Sorumlu Yönetmen : ERDOĞAN GÖNÜLLER
Sekreter : ÖNER CIRAVOĞLU
Yönetim Yeri : Uzunsokak Cad. No. 3, Kat: 3
Yazışma adresi : P. K. 80 - TRABZON
Baskı : "Hâkimiyet" Basımevi

SİZ UTANMIYOR MUSUNUZ BAY DEMİREL?

Ümran Baran

Yüzde altmışı okur-yazar olmıyan bir ülke. Kırk bin köyünden otuz bini susuz-yolsuz bir ülke. Kasabalarından yarısı ışıksız bir ülke! Ovalarını sel basan, dağlarını eşkiyalar kesen, öğretmenleri dövülen, altmış kuruş karşılığında işçileri öldürülen, subaylarına, aydınlarına sövülen bir ülke.

Kapılarına dayanmış veba tehlikesi, kızamıktan kır çiçekleri gibi demet-demet dökülen yavruları, büyük kentlerinin kıyı-kenar semtlerinde Vietnam'daki kahrolasıca emperyalistlerden daha kahredici bir azgınlıkla kol gezen tifüs'ü, verem'i, açlığıyla baş-başa bırakılmış küçük memuru, işçisi, işsizi olan bir ülke!

İnsanlarının yarısının hayvanlarla bir yattığı, insanlarının yarısından çoğunun sinema, tiyatro bilmediği, insanlarından çoğunun portakalı, elmayı, muzu tanımadığı; insanlarının çoğunun beyaz ekmeği, kara zeytini bayram yiyeceği olarak bellediği bir ülke!

Muştalı, bıçaklı, şişli parlâmentosuyla, seksen sekiz sanıklı iktidarıyla, beş bin lira aylıklı Milletvekilleriyle; kovalanan, joplanan üniversitelileriyle, on dört yaşındaki çocukları fikir suçlusu olarak zindanlara atılan bir ülke: TÜRKİYE!

...Ve siz, bu ülkenin Başbakanısınız bay Demirel!

...Ve, bir halk ihtilâliyle, Başbakanlık kürsüsünün hemen üzerine, «Egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur» sözleri yazılmış bu ülkenin parlâmento salonunda, seksen sekiz sanıklı parti grupunuzun fedaileri, koltuklarının altındaki suç dosyalarını, ellerindeki bıçaklar, muştalar ve şişlerle saklamaya çalışırken, siz gülüyordunuz! Başkentimizdeki Emniyet Müdürünüz, bütün bu bozuk düzenin suçlusuymuş gibi, iki üniversiteli ile bir ortaokul öğrencisinin yakalandığını, Türkiye Radyolarından dünyaya duyururken, siz gene gülüyordunuz!

Bu, kitaba düşman, sanata düşman, aydınlığa düşman insanların gülüşüdür. Korkak insanların, zavallı insanların, sorumluluk duygusundan yoksun insanların gülüşüdür!

Oysa biz gülemiyoruz bay Demirel, utanıyoruz. aç gündür okulların önünden geçemez, çocuklarımla aynı sofraya oturamaz oldum. On dört yaşındaki çocukların düşünce suçlusu olarak hapsedildiği bir ülkede, otuzunu aşkın bir insan olarak düşünmekten, konuşmaktan, yazmaktan utanır oldum. Seksen sekiz sanıklı bir iktidarın başında da olsanız, otuz iki milyonluk bir ülkenin insanlarının bunca küçük düşürmek hakkını nasıl bulabiliyorsunuz kendinizde?

Nasıl utanmıyorsunuz, nasıl yüzünüz kızarmıyor, geceleri nasıl uyuyabiliyorsunuz, bay Demirel?..

Gazetemizin Şahsında Anayasanın Çiğnendiği Tescil Edildi!

Sanat Enstitüsü mezunu olması dolayısıyla arkadaşımız Erdoğan Gönüller'in Sorumlu Yönetmenlik yapamıyacağı yolundaki iddiaların hiç bir esasa dayanmadığı, Millî Eğitim Bakanlığının Trabzon Valiliğine gönderdiği 20/1/1966 gün ve 01993 sayılı yazısından anlaşılmış, böylece Gazetemizin dört hafta yayınından alıkonuluşunun tamamen kanunsuz bir tasarruf olduğu, kesinlikle ortaya çıkmıştır. Nitekim, C. Savcılığınca da «SAVAŞ»ın yayınını sudan bahanelerle engelleyenler hakkında kanunî kovuşturma açılmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığının resmî yazısıyla, Gazetemizin şahsında Anayasanın çiğnendiği tescil edildiği halde, ilgililer Erdoğan Gönüller'in Sorumlu Yönetmenliği konusunda hâlâ güçlük çıkarmakta ve eski kararlarında direnmektedirler.

Biz, Millî Eğitim Bakanlığının Sanat Enstitülerini «Lise seviyesinde meslek okulu» sayan yazısına dayanarak, Erdoğan Gönüller'i yeniden «SAVAŞ»ın Sorumlu Yönetmenliğine getirmiş bulunuyoruz.

Basın Kanunu, «Lise veya bu derecede bir okuldan mezun olma»yı Sorumlu Yönetmenlik için yeter saydığına göre, ilgililerin kanunsuz bir tasarrufta direnmeleri, olsa-olsa suçlarını katmerleştirmeye yarıyacaktır.

SAVAŞ

HAYYAM'LA BAŞBAŞA

AHMET UYSAL

Çok günler, açıp A. Kadir'in çevirisinden Hayyam'ı okuyorum. Doyamıyorum bir türlü bu gerçek halk ozanına. Nedeni ne bunun? Nedeni apaçık ortada:

Dil, Türkçe'nin en güzeli. En güzel şiir dili. Her dize Hayyam'ın sevisi, şarabı, özgürlük ve dünya görüşü ile örülü. Bizim bugün yobazdan çekine çekine söylediklerimizi o, sekiz yüzyıl önce söylemiş üstelik. Doyulur mu böyle Hayyam'a?

«Şu yıkık bucakta oturmuşuz,
Şarabımız, aşkımızla başbaşa.»

Daha ilk dizelerde güçlü bir ozanla karşılaştığını seziyor insan. Herşeyden uzak, şarabı ve aşkı ile başbaşa. Bu herşeyden uzaklık, gerçekte kötü bir düzene boşveriş, onu en özlü biçimde yeriştir. Böyle güçlü bir halk ozanının yaşadığı topluma, toplumun sorunlarına sırt çevirmesine olanak var mıdır? Öyle olsaydı Hayyam (Çadırcı anlamına) adını alır mıydı?

En güzeli, veresiye yaşamayı sevmiyen bir ozan Hayyam. Ona göre peşin olmalı ne olacaksa. Bu yüzden cenneti de cehennemi de rafa kaldırmaktan çekinmiyor. Hattâ önüne engel olarak çıkarılan bu kavramlara günün birinde canı sıkılıyor:

«Cehennem hani kim gitmiş,
hani cennetten dönen kim?»

Diye söyleniyor. Bu kadarla bıraksa iyi. Kendini tek dokunulmaz ve en bilimsel kurum olarak kabul ettirmek istiyen medreseyi yakından bilen, çilesini çeken Hayyam, keskin bir yargıyla bu kurumun da artık geçersiz olduğunu ortaya koyuyor.

«Medrese dediğin ne ki Ömer oğlum
Püf desen yıkılacak.»

Bunca yüzyıl sonra bizim medresecilerin yaygaralarını ansıdıkça, acaba Hayyam'la aynı çağda mı yaşıyoruz diye kuşkular düşüyor içime.

«Bir ekmek kapısı aç bana
bir geçim yolu bulayım
kula kulluk etmeden.»

İşte sekiz yüzyıl sonra bizim de istediğimiz bu. Sömürülmeden yaşamak, alınteriyle kazanarak yaşamak. Kimseye kul köle olmamak. Ama ne zaman olacak bütün bunlar? Ufukta umut ışığı yok. Halkın kurtuluşu durmadan geciktiriliyor. Ülkeyi ellerine geçirenler, sanatçıya, yazara, ozana arka çıkmıyorlar. Yazarları okuyup, onlardan esinlenmiyorlar. Halka, halkçı aydınlara inanmıyanlar çoğunlukta. Kendi çıkarlarına yumulmuşlar, çevreyi gördükleri, tanıdıkları hemen hemen hiç görülmüyor. Sekiz yüzyıl sonra bile neden böyle oluyor bu işler? Sen söyle Hayyam:

«İyi bir düzen olsaydı dünya
doğru tartılsaydı insan emeği
dünya sevilen dünya olurdu
namuslu insanlar kalmazdı köşede»

YE BABAM YE

Bir tavuk
Bir tavuk daha
Sonra bir tavuk daha
Sonra beş porsiyon vatan
On porsiyon millet
Sonra büyük bir tepsi
baklava
Kaymaklı kadın göbeği
Sonra bir avuç karbonat
Sonra beş porsiyon
demokrasi
On porsiyon özgürlük
Ye babam ye
Ye babam ye
Sonra çık kürsüye
Bağır bağırabildiğin kadar
«Kahrolsunlar» diye!.

Sabri SORAN

değintiler

KÖŞEMİZ

Köşemizin adını «Değintiler» koyduk. « Değmek » sözünün türevi. « Gez+inti » gibi, « değ+inti ». Anlamı : « dokunmak-temas etmek işi » oluyor.

Seçeceğim konuları günlük olaylar, eski-yeni yayınlar getirecek. Bir çeşit « günlerin getirdiği » olacak.

Yöntemim : Olaylar, yayınlar arasında düşündürücü, duygulandırıcı olanlar üstüne, hiçbir esintinin etkisi altında kalmadan duygularımı, düşüncelerimi belirtmek olacaktır.

Şimdilik köşemizin anlamına değinmekle yetineceğim.

KIŞ

Kışı sevenler çoktur. Üşüyünce ısınacak sobası, sıcacık bir barınağı, karın güzelim yağışını seyrederken birtakım düşüncelerle kafası allak-bulmak olmıyan rahatlığı olmalı kişinin. O zaman « kışı sevenler çoktur » yerine « kışı sevmiyen yoktur » diyebilirdik.

Her gerekliği yerine getirebilmişler seviyor kışı. Ötekiler korkuyor.

Çevremizde gördüğümüz yokluklar, yoksunluklar yalnız kıştan değil, yaşamaktan bile korkutuyor çoğumuzu.

Bu yıl da öyle mi kış oldu? Tonya'ya göre söylüyorum. Yollar onbeş gün kapalı kaldı. Yiyecekler, yakacaklar hepten tükendi. Posta gelip gidemez oldu. Bütün-bütün ilgimiz kesildi dışarlarla. Bir radyo kaldı. Onu da cızırtıdan dinliyebilirsen dinle...

Onbeş günün sonunda kar açma araçları geldi. Öbek-öbek yollara, alanlara döküldük. Böylesi araçları ilk görenlerin çocuksu sevinçlerini, coşkunluklarını duyduk. Bize, bu çağda, onbeş gün cezaevi yaşamı yaşatan ilgililere karşı kızgınlıklarımız eriyiverdi. Odunsuzluğumuzu unutup, inanın sevdik bile onları. Kendimizi borçlu bile saydık.

İnsan gücünün, uygarlığın, kışı daha sevimlileştirdiğini anladık.

SÜREYYA ERYAŞAR

ERDOĞAN BAŞAR
SOSYALİZM SÖZLÜĞÜ
TOPLUM YAYINLARI
P.K. 176 — ANKARA
750 Kuruş